

UMEÅ UNIVERSITET

HANDLÄGGNINGSSORDNING FÖR UTBILDNINGSSAMARBETEN SOM LEDER TILL DUBBEL, MULTIPEL ELLER GEMENSAM EXAMEN PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Typ av dokument:	Handläggningsordning
Datum:	2024-02-02
Dnr:	FS 1.1-2237-23
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	2024-02-02 tills vidare
Område:	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå
Ansvarig förvaltningsenhet:	Planeringsenheten
Ersätter dokument:	Handläggningsordning för att inrätta, revidera, ställa in eller avveckla utbildningar som leder till gemensam examen på grundnivå eller avancerad nivå. Fastställt av rektor den 2012-06-19 (UmU 100-1444-12)

Innehåll

1.	Beskrivning	1
2.	Bakgrund.....	1
3.	Definitioner.....	2
4.	Utbildningssamarbeten som leder till dubbel eller multipel examen	2
5.	Utbildningssamarbeten som leder till gemensam examen	3
6.	Det fortsatta arbetet.....	4

1. Beskrivning

Styrdokumentet beskriver vad som gäller för utbildningssamarbeten som leder till dubbel, multipel eller gemensam examen på grundnivå och avancerad nivå. Den tar utgångspunkt i de lagstadgade krav som finns på nationell nivå och de krav som universitet ställer på dessa samarbeten.

2. Bakgrund

Handläggningsordningen syftar till att underlätta för olika typer av utbildningssamarbeten, dels för att öka kvaliteten, dels för att underlätta uppföljning. Bland annat kan utbildningssamarbeten mellan två eller fler lärosäten leda till olika typer av examina.

Syftet med att tillåta gemensamma utbildningsprogram som leder till gemensam examen är att höja utbildningens kvalitet genom att möjliggöra för studenter att studera vid flera lärosäten inom ramen för sin utbildning. Eftersom det redan i den gemensamma utbildningsplanen ska framgå vilka kurser som studenten kan läsa vid olika lärosäten kan studenten tillgodoräkna sig alla godkända kurser inom programmet i sin examen utan särskild prövning. Utbildningssamarbetet ska regleras i ett skriftligt avtal mellan de medverkande lärosätena och följa nationell lagstiftning och styrdokument vid respektive lärosäte.

Sedan 2010 tillåter högskolelagen att svenska lärosäten utfärdar en gemensam examen tillsammans med utländska eller andra svenska lärosäten. Gemensam examen får enligt högskolelagen utfärdas med (i), en annan högskola (ii), en enskild utbildningssamordnare som har tillstånd att utfärda examen enligt lagen (1193:792) om tillstånd att utfärda examen eller (iii), ett utländskt lärosäte som inte är fysisk person. Med gemensam examen avses examina som utfärdas av de lärosäten som tillsammans anordnar en utbildning som kan leda till dessa examina (Högskolelagen 1 kap. 17 § st. 2). Det är alltså inte fråga om en ny examenskategori.

Samarbeten inom utbildning som inte avser, alternativt inte kan leda till, utvecklandet och genomförandet av ett gemensamt program leder i stället till en dubbel eller multipel examen. I dessa examina tillgodoräknas kurser från övriga lärosäten efter särskild prövning. Eftersom respektive lärosäte enbart behöver uppfylla sina egna nationella och lokala examenskrav är utbildningssamarbeten som leder till dubbel eller multipel examen enklare än sådana som leder till gemensam examen där alla ingående lärosätens krav, såväl nationella som lokala, måste beaktas.

Ett sätt att verka för ökad internationalisering i utbildning är att skapa förutsättningar för studenter att läsa en utbildning vid flera lärosäten som leder till dubbel, multipel eller gemensam examen. Det är ett sätt att tillhandahålla ytterligare ett verktyg för internationalisering av utbildningsprogram vid Umeå universitet, bland annat ökad internationalisering på hemmaplan och ökad studentmobilitet. Vidare är det en möjlighet att fördjupa samarbetet med utländska samarbetspartners.

3. Definitioner

I högskoleförordningens 6 kap §11 regleras lärosätens möjlighet att ingå i utbildningssamarbete och utfärda gemensam examen. Vidare framgår att den gemensamma examen får utfärdas i samma dokument som det andra lärosätet utfärdar sitt examensbevis i. Högskoleförordningen ger emellertid ingen närmare definition av vad gemensam examen är.

Enligt proposition 2008/09:175 framgår att länder inom det europeiska samarbetet inom högre utbildning inte har kommit fram till någon slutlig definition av begreppet gemensam examen. Gemensamt för länderna är dock att examensbevis för gemensam examen ska utfärdas baserat på ett program som har utvecklats eller getts gemensamt av två eller fler lärosäten.

Mot bakgrund av att det inte finns en enhetlig definition av begreppen dubbel, multipel och gemensam examen kommer begreppen fortsättningsvis att användas enligt nedan.

Termen dubbel examen används när det är två lärosäten som har utbildningssamarbete och termen multipel examen används när det är fler än två lärosäten som ingår i samarbetet. I båda dessa fall utfärdar respektive lärosäte sitt examensbevis till studenten enligt ordinarie rutiner. I den engelskspråkiga bilagan till examensbeviset (Diploma Supplement) kan det framgå att examen har utfärdats inom ett utbildningssamarbete.

Termen gemensam examen används när det är två eller fler lärosäten som har ett utbildningssamarbete som leder till att lärosätena tillsammans utfärdar examen i ett gemensamt examensbevis. Till examensbeviset utfärdas ett gemensamt Diploma Supplement.

4. Utbildningssamarbeten som leder till dubbel eller multipel examen

Dubbel examen utfärdas när studenten genomfört programmet inom utbildningssamarbetet mellan två lärosäten. Multipel examen utfärdas när det är fler än två lärosäten som ingår i samarbetet. Vid både dubbel och multipel examen utfärdar respektive lärosäte sitt examensbevis till studenten enligt lärosätets rutiner och såväl nationella som lokala regelverk. I dessa examina tillgodoräknas kurser från övriga lärosäten efter särskild prövning. Då samarbetet syftar till ökad utbildningskvalitet är det önskvärt att utbildningssamarbeten diskuteras och förankras internt vid Umeå universitet.

Respektive lärosätes administrativa processer måste finnas på plats. För Umeå universitet innebär det bland annat att följa lokala styrdokument för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Även frågor om studenternas rättigheter, skyldigheter, säkerhet, service och finansiering behöver beaktas. Allt formaliseras sedan i ett skriftligt avtal mellan parterna, se avtalsmall på Umeå universitets medarbetarwebb. Avtalet skrivs i första hand på den organisatoriska nivån där utbildningssamarbetet sker.

Ansökan från studenten till Umeå universitet sker enligt universitetets befintliga rutiner för utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå.

5. Utbildningssamarbeten som leder till gemensam examen

Ett utbildningssamarbete mellan två eller fler lärosäten som leder till en gemensam examen förutsätter ett långsiktigt och fördjupat samarbete som involverar en större studentgrupp under en längre tidsperiod, det vill säga gemensam examen är inte avsedda för enstaka studenter eller dyligt. Gemensam examen utfärdas tillsammans av de ingående lärosätena i ett gemensamt examensbevis. Alla godkända kurser inom programmet tillgodoräknas utan särskild prövning.

För den del av utbildningen som genomförs vid Umeå universitet gäller svensk högskolelag och högskoleförordning samt universitetets lokala styrdokument. För övriga delar gäller de bestämmelser som reglerar utbildning vid respektive lärosäte och land. Det är viktigt att alla villkor som krävs för en svensk examen uppfylls av den gemensamma utbildningen. Följaktligen ska ett utländskt lärosäte som ingår i samarbetet se till att kraven för den utbildning som lärosätet ansvarar för också uppfyller kraven för en svensk examen och tvärtom.

För gemensam examen ska ett utbildningsprogram med en gemensam utbildningsplan utvecklas, fastställas och genomföras gemensamt av två eller flera medverkande lärosäten. Samtliga berörda lärosäten måste besluta om den gemensamma utbildningen enligt den ordning som gäller för inrättande och fastställande av utbildningar vid respektive lärosäte samt se till att utbildningen är ackrediterad i respektive land.

Planerna på ett gemensamt utbildningsprogram ska redan från början vara väl förankrade på alla organisatoriska nivåer inom Umeå universitet (institutions-, fakultets- och universitetsgemensam nivå). En gemensam utbildning är ett åtagande för hela Umeå universitet och det behöver därför kvalitetssäkras. Programmet får inte äventyras och vara personberoende, exempelvis om en ”nyckelperson” som drivit denna utveckling väljer att sluta. Dessutom tas olika typer av gemensamma administrativa resurser i anspråk så snart programmet ska implementeras.

Utvecklandet av gemensamt utbildningsprogram bör motiveras av att utbildningen får ett mervärde av samarbetet som inte kan uppnås av enskilt lärosäte. Samarbetet bör därför byggas på varje samarbetspartners speciella styrkor. Vidare har gemensamma utbildningsprogram samma kvalitetskrav som övriga utbildningar vid Umeå universitet, vilket ställer likvärdiga kvalitetskrav på potentiella samarbetspartners.

Utöver den gemensamma utbildningsplanen kräver högskoleförordningen att det finns ett skriftligt avtal som reglerar samarbetet i detalj. Avtalet ska omfatta samtliga lärosäten som anordnar någon del av utbildningen. Det ska tydligt framgå i avtalet vilken del av utbildningen som anordnas av respektive lärosäte och att alla utbildningens delar är fastställda av lärosätena tillsammans via den gemensamma utbildningsplanen.

Ett exempel på en situation som kan innebära stora problem om de inte uppmärksammas i tid är studieavgifter för tredjelandsmedborgare.

Det bör särskilt framhållas vikten av att klargöra och tydliggöra de nationella och lokala regelverk som de samarbetande lärosätena måste förhålla sig till. Det kan exempelvis gälla förkunskapskrav till kurser, antal examenstillfällen, möjligheter att överklaga beslut,

akademiska lärandemål, huvudområde och examensbenämning för den gemensamma examen, hantering av studenter som blir långvarigt sjuka och hantering av disciplinärenden.

Antagningsprocessen samordnas av lärosätena som ger utbildningen. Detta innebär en gemensam antagningsprocess för ansökan, behörighetsbedömning och urval. Lärosätena måste tillsammans bestämma behörighetskrav och urvalskriterier till programmet så att de överensstämmer med både nationella och lokala krav för behörighet, genomförande och examination vid deltagande lärosäte. Antalet platser på programmet fastställs gemensamt med hänsyn till antalet platser som de ingående lärosätena kan erbjuda. Information om antagningsprocessen inklusive urvalskriterier ska finnas tillgängligt på programmets webbplats för ansökan. Tillvägagångssättet inklusive ansvar för vilket lärosäte som lämnar besked till sökande ska framgå av avtalet. Exempelvis ska det framgå vilket lärosäte som ansvarar för antagning och examen. Även när ett annat lärosäte är administrerande ska Umeå universitet dokumentera examen och ingående kurser i det studieadministrativa systemet Ladok.

6. Det fortsatta arbetet

För mer detaljerad information kring utbildningssamarbeten mellan Umeå universitet och annat lärosäte hänvisas till medarbetarsidor på webben *Stöd till utbildning* och till regelverk *Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*.

Generellt har processen fem övergripande steg.

1. Förberedelser
2. Planering och upprättande av avtal med stöd av universitetsjurist
3. Skapa programtillfälle för utbildningssamarbetet
4. Ansökan, antagning och registrering
5. Examen